

بسمه تعالی
وزارت آموزش و پرورش

دستورالعمل اجرایی طرح مدرسه زندگی

با راهبری و محوریت مدیر مدرسه
برای اجرای مرحله ای در مدارس منتخب کشور

تهیه و تدوین : معاونت پرورشی و تربیت بدنی
دبیرخانه طرح مدرسه زندگی

بسمه تعالی

یا ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم (سوره انفال - آیه ۲۴)

ای کسانی که ایمان آورده اید ، به خدا و پیامبر پاسخ مثبت دهید ، آنگاه که شما را به چیزی فرامی خوانند که شما را زندگی می بخشد.

و من عمل صالحا من ذکر و انثی و هو مومن فلنحیینه حیوه طیبه و لنجزینهم اجرهم باحسن ما کانوا یعملون

(سوره نحل - آیه ۹۷)

و هر کسی از مرد و زن که کار شایسته ای انجام دهد و مومن باشد ، قطعاً ما او را به حیات طیبه پاک ، زندگی می بخشیم و پاداش آن را به بهترین کارهایی که انجام داده اند ، عطا می کنیم.

مقدمه

در چارچوب تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری، مبنی بر تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش، و به منظور زمینه سازی برای کیفیت بخشی مدارس در جهت زمینه سازی هدایت دانش آموزان بسوی تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش برای شکوفایی فطرت و رشد همه جانبه و متعادل استعدادهای خدادادی در مسیر قرب الی الله و دستیابی به حیات طیبه و زندگی شایسته، مرحله اول طرح «مدرسه زندگی» در مدارس منتخب کشور به اجرا در می آید.

اهداف

- افزایش کارایی و اثربخشی مدارس در چارچوب اهداف کلان تعلیم و تربیت
- طراحی چارچوبی برای تلفیق و یکپارچگی کلیه مولفه های تعلیم و تربیتی مدرسه جهت ایفاء موثرتر رسالت فرهنگی - تربیتی
- هدایت، جهت دهی و ساماندهی مدارس به سوی مواجهه موثر با چالشهای فرهنگی، اجتماعی معاصر و مصونیت بخشی متریبان در قبال تهاجم فرهنگی دشمن
- بهبود و ارتقاء شاخص های تربیتی مدارس
- ارائه الگویی بومی، پیشرفته و کارآمد مبتنی بر مبانی و ارزش های اسلامی از مدرسه بعنوان محیط تعلیم و تربیت و تجلی بخش حیات طیبه

تعریف مدرسه زندگی

مدرسه زندگی، نهاد تعلیم و تربیتی زنده، پویا، تعاملی و تعالی یابنده است که همه مولفه های آن در تعامل خلاق و فعال با یکدیگر در مسیر حیات طیبه و به سوی رشد فکری، ایمانی، علمی، عملی و اخلاقی در حرکتند.

بر اساس این تعریف، در مدرسه زندگی: نشاط، تفکر، تعقل، خلاقیت، ایمان، مهرورزی، آزادی، سلامت، نوآوری، اخلاق، آداب، مهارت ها، بصیرت سیاسی و اجتماعی، توانمندی، کارآفرینی، همکاری و تعاون، پیشرفت، نظم، هویت ملی، مبارزه با باطل، مجاهدت در راه حق، مشارکت جویی، یادگیرندگی و ... ویژگی هایی است که در عینیت اهداف، برنامه ها و روابط فی مابین عوامل انسانی آن تحقق یافته است.

مستندات قانونی:

- رهنمودهای مقام معظم رهبری در مورد تحول در نظام آموزش و پرورش و نیز در تبیین افق های کلان تربیت و امور تربیتی در آموزش و پرورش
- لایحه قانون برنامه پنجم توسعه پیشنهادی دولت جمهوری اسلامی ایران
- قانون احیاء معاونت پرورشی و تربیت بدنی مصوب مجلس محترم شورای اسلامی
- اسناد تحولی نظام تحول بنیادین وزارت آموزش و پرورش
- سیاست های کلان وزارت آموزش و پرورش در دولت نهم
- مجموعه مذاکرات و مصوبات کارگروه احیاء و تحول بخشی در معاونت پرورشی و تربیت بدنی

🚩 **گستره عملیات:** در سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸ ، کل مدارس مجری طرح «مدرسه زندگی» در سطح کشور ، ۵۷۲۸ واحد هستند که شامل ۸ مدرسه در هر منطقه به تناسب جنسیت، در دوره های تحصیلی «ابتدایی» ، «راهنمایی» ، «متوسطه نظری» و «فنی ، حرفه ای - کاردانش» خواهند بود.

🚩 **مراحل اجرایی**

(۱) **تشکیل ستاد هماهنگی و برنامه ریزی در وزارتخانه ، استان ، منطقه (ناحیه) ، مدرسه منتخب:**

۱ - ۱ - ترکیب ستاد استانی به این صورت است:

- رئیس سازمان (رئیس ستاد)

- معاون پرورشی و تربیت بدنی (دبیرستاد)

- معاون آموزش و نوآوری

- نماینده روسای مناطق آموزش و پرورش مجری طرح مدرسه زندگی به انتخاب رئیس سازمان

- رئیس گروه پرورشی و تربیت بدنی

- کارشناس مسوول مشاور و برنامه ریزی امور تربیتی

- روسای گروه های ابتدایی ، راهنمایی و متوسطه و فنی - حرفه ای (و کاردانش) (فراخور موضوع)

- مشاور جوان سازمان

- کارشناس مسوول انجمن اولیاء و مربیان

عندالزوم از کارشناسان و صاحب نظران ، همچنین از مسوولان و کارشناسان سازمان ، فراخور موضوع ، دعوت بعمل خواهد آمد.

❖ **وظایف ستاد هماهنگی و برنامه ریزی استان:**

- تمهید مقدمات و هماهنگی برای شناسایی مدارس منتخب و اجرای طرح در استان

- برنامه ریزی ویژه برای اجرای طرح در مدارس منتخب

- نظارت بر کیفیت اجرای طرح در مدارس

- هماهنگی با شورای راهبری و تهیه گزارش های عملکرد

■ ۱ - ۲ - ترکیب ستاد هماهنگی و اجرا در منطقه به این صورت است:

- رئیس منطقه (رئیس ستاد)

- معاون پرورشی و تربیت بدنی (دبیرستاد)

- معاون آموزش و نوآوری

- کارشناس مسوول پرورشی و تربیت بدنی

- نماینده مدیران مدارس مجری طرح (فراخور موضوع)

- روسای دوره های ابتدایی ، راهنمایی و متوسطه و فنی - حرفه ای (و کاردانش) (فراخور موضوع)

- کارشناس انجمن اولیاء و مربیان

❖ **وظایف ستاد هماهنگی و اجرا در سطح منطقه:**

- معرفی مدارس منتخب به استان

- پشتیبانی از اجرای برنامه ها در مدارس منطقه

- نظارت بر حسن اجرا

- رفع موانع اجرایی موجود

۱-۳- ترکیب ستاد در مدرسه به این صورت است :

اجرای طرح در مدرسه ، با محوریت و راهبری مدیر مدرسه و از طریق شورای مدرسه خواهد بود.

❖ **وظایف مدرسه مجری طرح :**

- تمهید مقدمات و زمینه سازی برای پیاده سازی چارچوب طرح در مدرسه
- هماهنگی با ستاد مدرسه زندگی منطقه و استان
- شرکت در دوره توجیهی
- طراحی و پیاده سازی برنامه های ویژه ابتکاری در مدرسه در رقابت با سایر مدارس
- تهیه گزارش عملکرد

۲) انتخاب مدارس مجری طرح :

۱-۲- ویژگی های مدارس اولویت دار به این صورت هستند :

- آمادگی و ابراز علاقه و تمایل مدیر مدرسه
 - مدارس ، مطابق با نظام نامه درجه بندی مدارس ، جزو مدارس درجه ۳ و ۴ باشند ، مگر آنکه در منطقه یا ناحیه ، مدارس کوچکتر باشند که از مدارس قابل دسترس انتخاب خواهند شد.
 - از نظر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ، دست کم مدرسه در حد معمول و متوسط باشد.
 - از نظر فضاها و تجهیزات آموزشی ، تربیتی و فرهنگی مانند سالن اجتماعات ، آزمایشگاه ، کتابخانه ، وسایل ورزشی و ... از وضعیت قابل قبولی برخوردار باشند.
 - از نظر مشارکت اولیاء و مربیان در امور تعلیم و تربیتی مدرسه ، در وضعیت مناسب و قابل قبولی باشد.
 - شورای مدرسه ، آمادگی و تمایل برای اجرای طرح را داشته باشد.
 - از نظر نیروی انسانی ، متخصص ، متعهد و باانگیزه از وضعیت قابل قبولی برخوردار باشد.
- ۲-۲- در انتخاب مدارس مجری طرح ، با توجه به نقش محوری و راهبری مدیر مدرسه ، شایسته است این ویژگی ها در انتخاب مدیران مورد توجه قرار گیرد.

۲-۲-۱- شرایط عمومی :

- برخوردار از کارنامه موفق مدیریتی
- حسن سابقه و حسن خلق
- داشتن توان مدیریت و کارگروهی و قدرت برقراری ارتباط با دیگران و جلب همکاری معلمان و مربیان ، دانش آموزان و اولیاء آن ها برای تحقق اهداف مدرسه زندگی

۲-۲-۲- شرایط اولویت دار :

مدیرانی که دارای این سوابق باشند ، در اولویت قرار دارند :

- سابقه انتخاب به عنوان مدیر یا معلم نمونه
- سابقه تالیف و پژوهش
- سابقه خلاقیت ، نوآوری و ایده پردازی و آمادگی فرهنگی در زمینه فن آوری های نو
- سابقه همکاری با مجامع و مراکز علمی ، فرهنگی و تربیتی
- حداقل ۳ سال سابقه مدیریت داشته باشد.
- سایر شرایط بنا به تشخیص و تصویب ستاد استان

- ۳) ابلاغ چارچوب و دستورالعمل طرح مدرسه زندگی (این دستورالعمل و چارچوب پیوست)
- ۴) برگزاری دوره آموزشی و توجیهی برای مدیر و کارکنان مدارس منتخب آموزش مجریان اصلی و مدرسان طرح، بصورت متمرکز و در قالب دوره تربیت مدرس انجام می‌گردد که زمان و چگونگی آن توسط شورای راهبری طرح، تدوین و اعلام خواهد شد.
- ۵) حمایت، پشتیبانی و نظارت بر اجرا
- نحوه حمایت از مدارس مجری طرح در شورای راهبری در دست بررسی و تدوین است که در حین اجرای طرح، اعلام خواهد شد.
 - ستاد هماهنگی استان، مجاز است، بنا به شرایط و به منظور حسن اجرای چارچوب طرح مدرسه زندگی، تسهیلات و مقررات ویژه و اختصاصی برای این مدارس در نظر بگیرد.
 - ستاد هماهنگی استان، به درخواست مدیران مدارس منتخب طرح موظف است زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های مورد نیاز را برای مدارس مجری طراحی و پیاده نماید.
- ۶) تهیه گزارش عملکرد و تدوین کارنامه
- ستاد هماهنگی استان، موظف است تا از روند اجرای طرح در مدارس منتخب، گزارش‌های مستمر و دوره‌ای تهیه نموده و به ستاد عالی طرح در حوزه ستادی ارائه نماید.
- ۷) ارزشیابی، اعلام سطح موفقیت مدارس، بازبینی و اصلاح نقاط ضعف طرح
- نظام ارزشیابی و تشویق، پس از بررسی و تدوین نهایی ملاک‌ها و شاخص‌های ارزشیابی عملکرد، متعاقباً توسط شورای راهبری طرح تدوین و ابلاغ خواهد شد.

والسلام